

Міністерство освіти і науки України
ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

49

**НАУКОВО-
МЕТОДИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ**

Матеріали конференції
Забезпечення якості вищої освіти

ОДЕСА, 2018

Матеріали друкуються відповідно до рішення 49-ї науково-методичної конференції ОНАХТ «Забезпечення якості вищої освіти», яка проходила 11–13 квітня 2018 року.

Склад редакції: Єгоров Б.В., д-р техн. наук, професор,
Трішин Ф.А., канд. техн. наук, доцент,
Мураховський В.Г., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Букарос А.Ю., канд. техн. наук, доцент,
Корнієнко Ю.К., канд. фіз.-мат. наук, доцент,
Кручек О.А., канд. техн. наук, доцент,
Агеєва І.М., канд. екон. наук, доцент,
Дишкантюк О.В., канд. техн. наук, доцент,
Жихарева Н.В., канд. техн. наук, доцент,
Котлик С.В., канд. техн. наук, доцент,
Купріна Н.М., канд. екон. наук, доцент,
Саркісян Г.О., канд. техн. наук, доцент,
Світий І.М., канд. техн. наук, доцент,
Соц С.М., канд. техн. наук, доцент,
Шарахматова Т.Є., канд. техн. наук, доцент,
Шпирко Т.В., канд. техн. наук, доцент,
Риженко Л.Д., методист

МАСОВІ ВІДКРИТІ ОН-ЛАЙН КУРСИ ЯК СКЛАДОВА ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ	
Т.В. Стрікаленко, О.В. Ляпіна, О.М. Берегова	233
КОМПЛЕКСНИЙ КОНТРОЛЬ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА	
О.О. Ємонакова, В.В. Новосельцева, К.Ю. Кормош	236
МЕТОДОЛОГІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ В НАВЧАЛЬНІЙ ДИСЦИПЛІНІ «ТЕХНОЛОГІЇ ВОДОПІДГОТОВКИ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ»	
В.В. Новосельцева, Д.І. Вєтров, О.О. Ємонакова	237
APP – НАВЧАЛЬНИЙ ЗАСІБ ОДЕРЖАННЯ ЗНАНЬ ДЛЯ СТУДЕНТІВ НАПРЯМУ ПІДГОТОВКИ 242 «ТУРИЗМ»	
О.О. Меліх, Н.А. Добрянська, І.В. Калмикова	239
ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМ ВИВЧЕННЯ ІТ-ДИСЦИПЛІН	
Ю.Г. Лобода, О.Ю. Орлова	240
ЗАСТОСУВАННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ УМІНЬ ПЕРЕКЛАДУ ФАХОВИХ ТЕКСТІВ У МАЙБУТНІХ ІНЖЕНЕРІВ	
Н.О. Макосєд	243
ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПРИ ПРОВЕДЕННІ ЛАБОРАТОРНИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ЕЛЕКТРОТЕХНІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	
П.М. Монтік, С.О. Коновалов, А.А. Галіулін	244
СОЦІАЛЬНІ МЕРЕЖІ ЯК ЕФЕКТИВНИЙ ІНСТРУМЕНТ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
Г.М. Лозовська	245
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ	
Т.В. Бордун, І.С. Чернега, О.Є. Воєцька, В.П. Федоряка	247
МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН З ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ	
А.К. Кац, Л.Д. Дмитренко	250
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ	
О.В. Алексахин, Г.А. Гончарук	252
САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ У СИСТЕМІ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ	
Л.В. Гордієнко, В.Ю. Толстих, О.М. Котузаки	253
СТРУКТУРА ТА ОСОБЛИВОСТІ СИСТЕМ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ	
С.В. Болтач	254
ПРО ЛІЦЕНЗУВАННЯ ПРОГРАМНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	
Н.В. Швець	256

3. Скрипка Г.В. Соціальні мережі як інструмент навчання та професійної реалізації сучасного вчителя [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://timso.koippo.kr.ua/hmura12/2016/10/16/sotsialni-merezhi-yak-instrument-navchannya/>

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ У ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Т.В. Бордун, І.С. Чернега, О.Є. Воєцька, В.П. Федоряка

Самостійна робота студента є основним засобом засвоєння навчального матеріалу у вільний від аудиторних занять час. Тому підвищення ефективності самостійної роботи студентів є актуальною в процесі формування знань, навичок і умінь. Ефективність самостійної роботи залежить від її організації, змісту, взаємозв'язку та характеру завдань. Саме самостійна робота студента здатна ефективно розвивати творчу активність, творче мислення з урахуванням індивідуальних можливостей та активізувати творчу самостійну роботу. При цьому відбувається адаптація навчального матеріалу до рівня знань студента, яка досягається за допомогою багаторівневої структури діяльності.

Самостійну роботу у закладах вищої освіти розглядають і як засіб навчання, і як форму навчально-наукового пізнання. Вона виявляється динамічною з великими потенційними можливостями для креативного розвитку особистості у процесі її виконання за умов самостійного вибору при варіативності та альтернативності завдань (пізнавальних, навчальних, наукових, розвиваючих тощо), інноваційності та наявності елементів новизни для нового пізнання, доступності у залежності від рівня пізнавальної самостійності студента.

Ефективність самостійного вивчення студентами програмного матеріалу залежить від багатьох чинників, а саме планування, керівництва і контролю. Проте, основним чинником є наявність чіткої мотивації. Створення постійно діючої мотиваційної атмосфери доводить, що остання, як правило, повністю спрацьовує в період навчання і, що головне, розвиває загальносоціальні, навчально-пізнавальні, професійні мотиви, закладає у студента стійкий механізм мотиваційності у вчинках, в умінні їх шукати, розставляти пріоритети за рейтингом стратегічної чи ситуаційної значимості.

Формуванню позитивної мотивації студентів до виконання самостійної роботи сприяють ряд факторів. Чітка організація процесу самостійної роботи студентів – програма самостійної пізнавальної діяльності, її навчально-методичне та організаційно-педагогічне забезпечення.

Зміст завдань і способи їх виконання – не варто давати студенту надто складне завдання. Разом з тим воно має бути не занадто легким, адже робота, яка не вимагає певних інтелектуальних зусиль, не викликає інтересу і знижує

рівень мотивації. Задоволення ж, яке одержує студент від процесу подолання труднощів інтелектуального порядку, сприяє становленню високого рівня внутрішньої мотивації. Отже, самостійне завдання має бути цікавим, зрозумілим і посилюючим для студента.

Одним з найважливіших мотивів студентів є інтерес до майбутньої професії, прагнення відповідати високому рівню вимог, що висуває суспільство перед молодими фахівцями. Отже, мотивуючим чинником самостійної роботи є орієнтація змісту навчального матеріалу на життєві потреби студентства, їхні інтереси, уподобання, використання професійно орієнтованого та практично спрямованого матеріалу.

Необхідна умова для створення у студентів інтересу до змісту навчання – можливість проявляти в навчанні розумову самостійність та ініціативу. Цьому сприяє використання таких питань і завдань, рішення яких вимагає від студентів активної пошукової діяльності. За допомогою проблемних ситуацій забезпечується розвиток теоретичного мислення, пізнавальний інтерес до змісту дисципліни, формування спостережливості, вміння критично аналізувати інформацію, здатність підходити до роботи нестандартно і знаходити ефективне розв'язання проблеми.

З метою підвищення ефективності самостійної роботи, що стимулюватиме інтелектуальний розвиток студентів, доцільно застосовувати сучасні педагогічні технології, що поєднують науково обґрунтовані індивідуальні й колективні форми роботи.

Використання таких форм індивідуальної роботи, як самостійна робота студентів з оригінальними джерелами інформації (текстами за фахом, журнальними статтями), написання ділових листів, підготовка рефератів, виступи з науковими доповідями на конференції сприяє поглибленню й розширенню знань студентів, активізує пізнавальну діяльність, створює належні умови для самореалізації студента як особистості, що дозволяє йому самому визначити додаткові навчальні цілі, спонукає його до подальшої систематичної роботи в позааудиторний час.

Колективні форми самостійної роботи (дискусії, ділові ігри) розвивають навички мовлення та фахового спілкування, сприяють формуванню власної думки студентів. Процес творчого колективного розв'язання проблем, що стосуються майбутньої професійної діяльності, заохочення ініціативності, існування чітко визначеного предмета обговорення за умови достатньої обізнаності студентів з лексичним матеріалом сприяє зростанню продуктивної самостійної роботи й забезпечує умови для професійного зростання майбутніх фахівців.

Однією з сучасних форм групової роботи є створення проектів. Суть методу проекту – досягнення дидактичної мети через детальну розробку навчальної проблеми, яка повинна завершитися практичним результатом (проектом).

Стимулювання контролюючої функції – контроль виконання самостійної роботи студентів є невід'ємним складником навчального процесу, слу-

жити однією з основ організації управління та підвищення його ефективності. Впроваджуючи форму контролю, викладач повинен дотримуватися педагогічних вимог: об'єктивності перевірки та оцінки, індивідуального характеру, систематичності, регулярності, всебічності та диференційованості перевірки.

Оцінювання повинно бути прозорим і зрозумілим для студентів. Студенти мають бути ознайомлені з критеріями оцінювання до початку навчання. Стимулювання контролюючої діяльності студентів забезпечує використання комунікативно спрямованих перевірочних завдань, тестів, елементів змагання (хто скоріше, хто краще виконає роботу); взаємоперевірки; можливості самостійно виправити помилки (самоконтроль).

Інструментом підвищення мотивації та ефективної організації самостійної роботи є самооцінювання. Вміння самому поставити мету власної діяльності, співвіднести її зі своїми потребами і прийняти рішення про її виконання має найвище мотивуюче значення.

Усунення деструктивних факторів – найбільш важливі з них: це авторитарний стиль педагогічного спілкування, який сприяє формуванню мотиву «уникнення невдач»: ще нічого не зробивши, студент вже чекає на неприємності і думає, як їх уникнути; перевантаження завдань самостійної роботи, непосильні вимоги до студентів. Зменшення впливу цих факторів сприяє формуванню внутрішньої мотивації навчання.

Деструктивні фактори можуть бути усунені шляхом їхньої заміни на стимулюючі:

- якщо зі студентом встановити партнерські стосунки (на противагу авторитарному спілкуванню), він стає суб'єктом власної діяльності, а у викладачі бачить наставника, консультанта, який допомагає йому подолати труднощі;

- створення викладачем ситуації успіху, яка полягає у цілеспрямованому з боку педагога виборі комплексу зовнішніх умов, що сприяють отриманню студентами задоволення, прояву спектрів позитивних емоцій і відчуттів. Успіх розглядається як мотив до розвитку, самовдосконалення. Для створення ситуації успіху використовуються різноманітні педагогічні засоби, насамперед – позитивність та оптимістичність оцінювання. Це вміння педагога при оцінюванні діяльності студента підкреслити цінність, значущість досягнутого результату, індивідуальних досягнень особи, прагнення відзначити та підкреслити позитивні зміни в розвитку студента. Це потреба педагога підтримати людську гідність студента, неприпустимість порівняння досягнень одного студента з досягненнями іншого;

- якщо студент буде сприймати контроль як фактор, що інформує його і викладача про стан засвоєння матеріалу (адже будь-який фактор зовнішнього середовища сприймається людиною або як інформуючий, або як контролюючий), то наявність контролю самостійної роботи сприятиме формуванню внутрішньої мотивації студента, а сама перевірка перетвориться з деструктивного на стимулюючий фактор.

Отже, раціональна організації самостійної роботи студентів з використанням інноваційних форм дозволяє не тільки інтенсифікувати роботу в якісному засвоєнні навчального матеріалу, а й стимулює покращення професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації шляхом формування діючої системи фундаментальних і професійних знань, умінь і навичок, які вони могли б вільно і самостійно застосовувати у практичній професійній діяльності, закладає основи подальшої постійної самоосвіти та самовдосконалення, а інформаційно-освітнє середовище, яке створюється за допомогою інтеграції сукупності програмно-апаратних та традиційних форм навчання визначає самостійну роботу студента як більш незалежну, пріоритетну та творчу.

Самостійна робота – це самостійна діяльність, яку науково-педагогічний працівник планує разом зі студентом, але виконує її студент за завданнями та під методичним керівництвом і контролем науково-педагогічного працівника без його прямої участі.

МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ ДИСЦИПЛІН З ЦИКЛУ ПРОФЕСІЙНОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ

А.К. Кац, Л.Д. Дмитренко

В сучасних умовах використання інноваційних та інформаційних технологій підвищує інтерес студентів до здобуття нових знань та їх практичного застосування, сприяють пошуку власних підходів до розв'язання нестандартних завдань, розвитку інтелектуальних та творчих здібностей, вчать студентів орієнтуватися в інформаційному просторі, сприяють формуванню їх інформаційної культури.

Вирішити всі ці питання допомагає дистанційне навчання, основним принципом якого є інтерактивна взаємодія у процесі роботи студентів і викладачів. Воно базується переважно на самостійному отриманні студентами необхідного обсягу знань високої якості та передбачає поєднання широкого спектру традиційних і новітніх інформаційних технологій.

Дистанційне навчання може відбуватися в будь-який зручній час, практично не виходячи з дому чи не покидаючи свого робочого місця, можна підтримувати регулярний контакт з викладачем та з іншими студентами, виконувати завдання за індивідуальними графіком і розкладом, з максимальною зручністю для студентів та викладачів.

В ОНАХТ створений Центр дистанційного навчання, який дозволяє самостійно вивчити дисципліни, що викладаються в академії на базі системи Moodle (акронім від Modular Object-Oriented Dynamic Learning Environment – модульне об'єктно-орієнтоване динамічне навчальне середовище) – навчальна платформа, призначена для об'єднання педагогів, адміністраторів і уч-